

Høring av verneplan for skog

Forslag til utvidelse av Korseikåsen naturreservat i Porsgrunn kommune

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Oktober 2020

Innhold

side

1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang.....	4
5. Verneplanens omfang.....	6
6. Faktaark	6
7. Forslag til verneforskrift	10
Vedlegg: Vernekart	

1. Bakgrunn

Fylkesmannen i Vestfold og Telemark sender på høring forslag om utvidelse av Korseikåsen naturreservat i Porsgrunn kommune.

Bakgrunnen for verneforslaget er tilbud fra en grunneier om frivillig vern av skog. Området er tidligere kartlagt for naturverdier som dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Jf. kapittel 6. med nærmere beskrivelse av området.

Forhandlinger om erstatningsoppgjør og avtale om pris på det tilbudte området vil gjennomføres parallelt med høringa.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne fylkesmennene tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Fylkesmannen forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Fylkesmannen forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneiernes representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punkta vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,

d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller

e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang

MELDINGSFASEN

Formell oppstart på verneplanarbeidet ble meldt 11. juni 2020. Det kom inn følgende merknader:

Riksantikvaren (e-post av 12.6.2020) viser til kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen og behandler derfor ikke saka.

Landbruksdirektoratet (brev av 17.7.2020) uttaler følgende:

”Som instans for høyringa av forslag til oppretting av nye naturreservat, ønsker vi å gi nokre generelle innspel til verneprosessen.

Grundig beskriving av området

Av høyringsdokumenta må det komme tydeleg fram om og i tilfelle korleis det aktuelle området blir nytta til landbruksformål. Dersom det er landbruksinteresser i området som ikkje blir tatt omsyn til i utkast til forskrift, ber vi om at det blir grunngjeve i høyringsdokumenta. Typiske landbruksinteresser kan vere (lista er ikkje uttømmande):

- o Skogsbilveg som er naudsynt for skogbruk på tilgrensande areal*
- o Traktorveg i samband med jordbruk*
- o Støl/seterområde*
- o Beite*
- o Reindrif*

Utforming av forskrift

Dersom det går vegar/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Fylkesmannen vurdere om det kan bli gitt føresegn om merking, rydding og vedlikehald av desse. Det bør bli lagt til rette for drift og vedlikehald av eventuelle støl-/seterområde og bli opna for andre tekniske tiltak som bidreg til ein landbruksmessig utnytting av området. Dersom slike tiltak ikkje er ønskeleg innanfor verneområdet, må det bli gitt ei fagleg grunngjeving for dette i høyringsdokumenta.

Beite vil vere aktuelt i mange område som blir foreslått verna som naturreservat. Det bør difor bli vurdert om forskrifta kan opne for dette. Viss ikkje, må det bli gjort greie for kvifor i høyringsdokumenta. Dersom det blir opna for beiting i området bør det også bli utarbeida føresegn for utsetting av saltsteinar og oppføring/vedlikehald av gjerde og sankekever.

For alle tiltaka over må det bli vurdert om det kan bli gitt føresegn om motorferdsel i samband med tiltaka. Det bør bli gitt generelt unntak frå føresegna om ferdsel i samband med uttransportering av sjuke og skadde bufe.

Vi går ut frå at Fylkesmannen sin landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse blir involvert i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også vere nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltninga i arbeidet.”

Bane NOR SF (brev av 9.7.2020) uttaler at planområdet ikke berører jernbanens interesser, og de har derfor ingen merknader til planarbeidet

Direktoratet for mineralforvaltning (brev av 22.7.2020) uttaler følgende: *”For verneområda Miland, Myklestul, Lynglifjellet (Ånevatn), Korseikåsen, Skitnebufjellet, Muttjønn, Bolkesjø, Barlinddalen og Heddedalane naturreservat kan vi ikkje sjå at den føreslegne planen kan få følgjer for registrerte førekomstar av mineralske ressursar, berggrettar eller masseuttak i drift. Vi har difor ingen merknadar til varsla verneplanarbeid for desse områda”.*

Språkrådet (brev av 29.6.2020) uttaler følgende: *” Vi har ingen merknader til at namnet Korseikåsen naturreservat blir vidareført som namn på det utvida verneområdet. Vi gjer merksam på at namnet Korseikåsen naturreservat ikkje er registrert i SSR.”*

Statnett (brev av 13.7.2020) har ikke kommentarer til Korseikåsen i sin uttalelse.

NVE (brev av 22.7.2020) skriver at det ikke er konflikt med kraftlinjer eller NVEs interesser i Korseikåsen.

Norges Jeger- og Fiskerforbund (brev av 22.7.2020): *” Så lenge de fremtidige verneforskriftene for områdene ivaretar NJFF Telemark sine interesser, på linje med tidligere verneforskrifter, har vi ingen innvendinger mot oppstart av verneprosessene.”*

Everket AS (brev av 3.8.2020): Everket har ingen kommentarer til vern av Korseikåsen.

FYLKESMANNENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder uttalelsen fra Landbruksdirektoratet, så vil vi bemerke at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområder, men skulle det være aktuelt med beitedyr her er det tatt høyde for det i verneforskriften, jf. § 4g og h, § 6a, 7e og h.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

VIDERE SAKSBEHANDLING

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes nå på en felles sentral og lokal høring med frist **10. desember 2020**. Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredninga.

Etter høring vil Fylkesmannen oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilrådning om vern til Miljødirektoratet. Direktoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Navn	Gnr./bnr.	Kommune	Areal i daa anslag	Verneverdi
Korseikåsen naturreservat, utvidelse	20/1	Porsgrunn	ca. 256	Regionalt viktig

6. Faktaark

LOKALITET:	Korseikåsen naturreservat
KOMMUNE:	Porsgrunn
FYLKE:	Vestfold og Telemark
VERNEKATEGORI:	Naturreservat
AREAL:	256 daa
HØYDE OVER HAVET:	ca. 120 – 200 m o.h.
BERØRT EIENDOM:	Gnr./bnr. 20/1

OMRÅDEBESKRIVELSE

Eksisterende naturreservat ligger ca. 120-200 m o.h. mellom Landåsen og Korseikåsen inn til tidligere fylkesgrense mellom Vestfold og Telemark i Porsgrunn kommune. Området ble vernet i 1978 og formålet med fredningen er å bevare en forekomst av svartor- sumpskog på ca. 8 dekar. Berggrunnen er ifølge berggrunnskartet larvikitt og området ligger i boreonemoral vegetasjonssone.

Det nye tilbudet består av skog som strekker seg nord, sør og vest for eksisterende naturreservat. Tilbudt utvidelse er tidligere kartlagt både gjennom naturtypekartlegging og miljøregistrering i skog, jf. Naturbase. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig til at utvidelsen vurderes som verneverdig og som en viktig og arronderingsmessig god utvidelse av eksisterende naturreservat.

Det er ifølge Naturbase registrert:

- Naturtypen rik blandingsskog i lavlandet (ca. 77 dekar) av viktig verdi (B- verdi). Naturtypen er også en utvalgt naturtype; hule eiker. Naturtypen går noe over på naboeiendom i øst.
- Naturtypen gammel fattig edellauvskog (ca. 64 dekar) av lokalt viktig verdi (C- verdi).
- Livsmiljøene rikbarkstrær (ca. 39 dekar), rik bakkevegetasjon (ca. 11 dekar), gamle trær (ca. 8 dekar), eldre lavsuksesjon (ca. 1 dekar) og hule lauvtrær.

Det er registrert rødlistearten barlind (VU – sårbar), samt de livskraftige artene lungenever og hvitkjuke.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Skogen er variert og har grove og hule eiker spredt. Det er innenfor området forekomst av mange varmekjære treslag som lind, ask, alm, eik, svartor, lønn, hassel og barlind. Oppe på kollene er jorddekket tynt og her vokser kun spredte furuer, mens det i flatere partier og søkk forekommer edellauvskog med både fattig og rik vegetasjon. Det er innimellom en del grov gran. Innenfor det eksisterende naturreservatet er det fuktig sumpskog med svartor og gran, rotvelter og en del liggende død ved.

Hele området består av eldre skog. Den sørlige delen av området bærer preg av hogstpåvirkning, der det står igjen gamle, mosegrodde eiketrær. Insektsfaunaen her kan ha blitt noe begunstiget av

hogsten, fordi eikene nå står mer lysåpent. Lav- og mosesamfunnet kan derimot bli skadet av sterkere solinnstråling.

Det finnes død ved i hele området, men ikke i store kvantiteter.

VERNEINTERESSER

I dette avsnittet er blant annet såkalte «rødlista» arter omtalt. Det er arter som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er henta fra Rødlista 2015 fra Artsdatabanken. RE = regionalt utdødd, EN = Direkte truet, VU = sårbar, NT = nær truet, der «sårbar» er mer sjelden enn «nær truet».

Tilbudte skogareal medfører en større og viktig utvidelse av eksisterende naturreservat. Utvidelsen gir en god arrondering rundt reservatet, og supplerer området med flere viktige naturtyper og arter.

Det er ikke registrert mange rødlistearter i området, men potensialet antas stort, særlig knytta til eik. Det er funn av barlind (VU), alm (VU), ask (VU) og ruteskorpe (NT) på død eik (ved Fylkesmannens befarings den 29.9). Det er også observert mye lungenever på løvtrærne. Arten er ikke rødlista, men forekommer hovedsakelig i eldre, gjerne noe skyggefull skog med høy luftfuktighet der den ofte finnes på gamle løvtrær. Det er også registrert kystnever som har samme miljøkrav som lungenever.

Korseikåsen med utvidelse dekker inn flere skogvernangler (Framstad et al. 2017). Hele arealet bidrar til den generelle mangelen hva gjelder lavlandsskog og høyere boniteter. Av naturtyper inngår rik blandingskog i lavlandet og hule eiker som utvalgt naturtype, samt gammel fattig edellauvskog av eik. Den totale mangeloppfyllelsen vurderes som høy.

Den rødlista soppen ruteskorpe på døde eiketrær.

Foto: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold, på grunn av forekomst av naturtypene svartor- sumpskog, rik blandingsskog i lavlandet og gammel fattig edellauvskog.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av et stort innslag av edle lauvtrær hvor gammel, grov og hul eik er dominerende, samt forekomst av sjeldne og trua arter.

ANDRE INTERESSER

Ikke kjent.

TEKNISKE INNGREP

Ingen kjente.

PLANSTATUS

Arealet er avsatt til LNF-område i kommuneplanens arealdel.

MERKNADER

Ingen.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Navn	Total-areal	Produktivt areal i daa anslag				Annet areal i daa anslag		Tilvekst	Volum	
		daa	H	M	L	Sum	Myr			Annet
Korseikåsen naturreservat	257	60	85	90	235	3		19	0,3	5495

(Data er levert av AT Skog)

LITTERATUR

Naturbase (www.naturbase.no) og artsdatabanken (www.artsdatabanken.no).

7. Forslag til verneforskrift

KOMMENTARER TIL ENKELTE AV BESTEMMELSENE

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

Definisjon på større arrangement er om lag 30 deltakere. Er det flere deltakere må det søkes om dispensasjon, og da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 pkt. d.

Vedlikehold av eksisterende stier og veier

Jf. § 4 f. Vedlikehold som rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i stier og veier kan gjøres uten søknad. Vindfall som måtte bli liggende over stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller oppsyn.

Motorferdsel

Motorferdsel er forbudt etter § 5 a. Det er noen generelle unntak i § 6 og det kan gis dispensasjon etter søknad etter bestemmelsene i § 7. Løyver kan gis for flere år, vanligvis opp til fem år. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte.

Bruk av sykkel, hest og ridning

Friluftsløven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veger og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge friluftsløvens bestemmelser. Jf. bestemmelsen i § 5 b.

Forslag til forskrift om vern av Korseikåsen naturreservat i Porsgrunn kommune i Vestfold og Telemark fylke (gjelder hele området)

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold, på grunn av forekomst av naturtypene svartor- sumpskog, rik blandingsskog i lavlandet og gammel fattig edellauvskog.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi på grunn av et stort innslag av edle lauvtrær hvor gammel, grov og hul eik er dominerende, samt forekomst av sjeldne og trua arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Porsgrunn kommune: gbnr. 20/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 256 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Porsgrunn kommune, hos Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- d. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- e. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Vedlikehold av eksisterende traktorvei og sti og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet.
- g. Skånsom beiting.
- h. Utsetting av saltsteiner.
- i. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorvei og sti.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d. Nødvendig motorferdsel på eksisterende traktorvei for drift av bakenforliggende skogareal.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.

- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- e. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- f. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- g. Merking av eksisterende traktorvei og sti.
- h. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og h, § 7 a og e.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 28. april 1978 nr. 9? om fredning av Korseikåsen naturreservat, Porsgrunn kommune, Telemark med tilhørende vernekart.

Vedlegg: Vernekart

Lungenever på eik i søndre del.

Foto: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark